

Kunnskapsdepartementet

Høringsnotat – forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån 2018

13. oktober 2017

Innhald

1. Hovudinnhaldet i høyringsnotatet	3
2. Bakgrunn.....	3
3. Hovudtrekk i ordningane for tilbakebetaling av utdanningslån.....	3
4. Endringar i føreseigna om sletting av renter ved fødsel, adopsjon og omsorgsarbeid	4
4.1 Gjeldande rett.....	4
4.2 Departementet sine vurderingar og forslag.....	4
5. Rett til sletting av gjeld for kvalifiserte lærarar som arbeider i grunnskolen i tiltakszona for Finnmark og Nord-Troms	5
5.1 Gjeldande rett	5
5.2 Departementet sine vurderingar og forslag.....	5
6. Rett til sletting av gjeld ved fullført femårig grunnskolelærarutdanning eller femårig lektorutdanning.....	6
6.1 Gjeldande rett	6
6.2 Departementet sine vurderingar og forslag.....	6
7. Regeltekniske endringar	7
7.1 Gjeldande rett	7
7.2 Departementet sine vurderingar og forslag.....	7
8. Økonomiske og administrative konsekvensar.....	8
9. Forslag til forskriftsendringar	8
9.1 Realitetsendringane	8
9.2 Dei regeltekniske endringane.....	9

1. Hovudinnhaldet i høyringsnotatet

I dette høyringsnotatet foreslår Kunnskapsdepartementet følgjande endringar:

- Avvikle retten til sletting av renter på grunn av omsorg for barn under ti år.
- Innføre behovsprøving mot samla hushaldsinntekt ved sletting av renter på grunn av fødsel eller adopsjon.
- Opne for at begge i hushaldet kan få rett til sletting av renter ved fødsel eller adopsjon.
- Innføre ny mellombels ordning for sletting av utdanningslån for kvalifiserte lærarar i grunnskolen i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms.
- Innføre ny permanent ordning for sletting av utdanningsgjeld ved fullført femårig grunnskolelærerutdanning eller femårig lektorutdanning.

I tillegg foreslår departementet endringar i språk og struktur i heile forskrifta.

2. Bakgrunn

Departementet viser til NOU 2017:6 om offentleg støtte til barnefamiliar. Ifølgje denne utredninga har det vore ei endring dei seinare åra i innretninga av stønader til barnefamiliane. Endringane avgrensar stønader til personar som står utanfor arbeidslivet på grunn av omsorg for og pass av barn. Endringane er ifølgje utredninga oppståtte blant anna som resultat av at barnehage er blitt tilgjengeleg for alle. Det er naturleg å sjå på om grunnlaget for å gi rett til sletting av renter for låntakarar som har barn er i tråd med anna politikk om å stimulere til deltaking i arbeidslivet for innbyggjarar med barn.

I budsjettet for 2017 blei det vedtatt ei ny ordning som inneber sletting av det siste året med studielån for lærarstudentar som gjennomfører eit femårig utdanningsløp på normert tid. Det blei lagt til grunn at ordninga berre skulle gjelde dei som startar enten femårig grunnskolelærerutdanning (GLU 1–7 eller GLU 5–10) eller femårig lektorutdanning, frå og med studieåret 2017–18.

Stortinget vedtok å endre innretninga på ordninga i samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett 2017, jf. Innst. 401 S (2016–2017) og Prop. 129 S (2016–2017) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017*. Lærarar som blir rekrutterte til områda med dei største utfordringane når det gjeld tilgang på kvalifiserte lærarar, skal få sletta det største beløpet. Bakgrunnen for dette er dei særlege rekrutteringsutfordringane til GLU 1–7 og i Nord-Noreg.

I samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett 2017 vedtok Stortinget også å innføre ei ny ordning med årleg sletting av 20 000 kroner av studiegjelda til kvalifiserte lærarar som arbeider i grunnskolen i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms. Denne ordninga er eit mellombels tiltak som etter planen skal avviklast når dei første studentane i ordninga referert over er ferdig utdanna i 2022.

Med bakgrunn i satsinga til regjeringa på enklare lovar og reglar og med bruk av hjelpemidla som Difi har utvikla for prosjektet «Klart lovspråk», har Kunnskapsdepartementet laga forslag til nytt namn, nye føresegner og ny struktur for forskrifta. Departementet har fått bistand frå Språkrådet i arbeidet med å forbetre regelverket.

3. Hovudtrekk i ordningane for tilbakebetaling av utdanningslån

Utdanningslånet er rentefritt under utdanninga. Når studenten eller eleven ikkje lenger får stipend og lån, blir renter lagde til på lånet. Rentene er marknadsstyrte og blir berekna etter ein modell som er basert på marknadsrentene for bustadlån. Låntakarane kan velje mellom flytande og fast rente på lånet.

Om lag sju månader etter endt utdanning får studenten eller eleven den første rekninga frå Lånekassen. Dei fleste låna skal nedbetalast over 20 år, og med tolv terminforfall i året. Dersom rekninga ikkje blir betalt innan forfall, sender Lånekassen ei første purring med eit gebyr på 280 kroner. Dersom låntakaren ikkje betaler etter den første purringa, blir det lagt til eit gebyr på 490 kroner. Låntakarar som ikkje betaler etter den andre purringa, risikerer at lånet blir overført til Statens Innkrevjingssentral for innkrevjing.

Det er etablert ordningar for å lette nedbetalinga slik at gjelda ikkje skal bli uforholdsmessig høg ved økonomiske og sosiale problem i kortare eller lengre periodar. Alle låntakarar har rett til betalingsutsetjing inntil 36 gonger utan noka særskild årsak.

Retten til sletting av renter er meint å vere eit sosialt sikringsnett for låntakarar med låg inntekt. Det må i så fall ha vore visse økonomiske eller sosiale grunnar til at inntekta har vore låg. Grunnar som kan gi rett til sletting av renter er arbeidsløyse, sjukdom, førstegongsteneste, fødsel/adopsjon eller omsorgsarbeid, fulltidsarbeid med låg inntekt og soning. Sletting av renter blir gjort på etterskott og for periodar opp til tre kalenderår tilbake i tid. Dei fleste som søker om sletting av renter har òg behov for utsetjing av betalinga ved terminforfall. Inntektsgrensene blir auka ved omsorg for barn. Søknad om sletting av renter på grunn av omsorgsarbeid, fulltidsarbeid med låg bruttoinntekt og soning blir òg prøvd mot inntekta til ein eventuell ektefelle eller sambuar med felles barn.

Det finst òg ordningar for sletting av gjeld for ulike grupper av låntakarar. Ordningane har som formål å auke rekrutteringa til visse utdanningar og å gjere det attraktivt å bu og arbeide i tiltakssona i Finnmark og visse utvalde kommunar i Nord-Troms. Gjelda kan òg bli sletta heilt eller delvis dersom låntakaren blir arbeidsufør.

4. Endringar i føresegna om sletting av renter ved fødsel, adopsjon og omsorgsarbeid

4.1 Gjeldande rett

Så lenge låntakaren har inntekt under ei viss grense, kan fødsel eller adopsjon og omsorg for barn under ti år gi rett til sletting av renter. Fødsel eller adopsjon gir rett til sletting av renter for perioden frå fødselen eller adopsjonsdatoen og tolv månader fram i tid.

4.2 Departementet sine vurderingar og forslag

Føresegna om sletting av renter på grunn av fødsel eller adopsjon og omsorg skil seg noko frå dei andre sosiale og økonomiske vilkåra som gir rett til sletting av renter, fordi dei ikkje er direkte knytte til forhold i arbeidslivet eller til helse til låntakaren. I samfunnet blir ikkje det å få barn lenger sett på som ein sjølvstendig grunn til å stå utanfor arbeidslivet i ein lengre periode.

Om sletting av renter på grunn av fødsel: Dei fleste som søker om sletting av renter på grunn av fødsel er enten sambuarar med felles barn eller gifte. Sjølv om den enkelte låntakaren er personleg ansvarleg for utdanningslånet, er behovet for å lette nedbetalinga mindre i hushald med to inntekter enn når låntakaren bur aleine. I hushald med to inntekter kan utgiftene delast på to. Også i anna regelverk blir ytingar, fritak for betalingsplikter osv. prøvde mot inntekta til heile hushaldet dersom søkeren har ein person å dele utgiftene med. I behovsprøvinga av grunnstipend til elevvar i vidaregåande opplæring blir det lagt eit beløp på inntekta dersom forsørgjaren bur saman med ein annan. Også forsørgjarstipendet til studentar i høgare og anna utdanning blir behovsprøvd mot inntekta til heile hushaldet.

Departementet foreslår av desse grunnane å innføre behovsprøving mot samla hushaldsinntekt ved søknad om sletting av renter i samband med fødsel eller adopsjon. Samstundes foreslår departementet at begge i hushaldet kan søkje om sletting av renter på grunn av fødsel og adopsjon for den same perioden. Det siste er av omsyn til likestilling, men vil òg lette forvaltinga.

Om sletting av renter på grunn av omsorg for barn under ti år: I den føresegna som gjeld i dag for sletting av renter på grunn av omsorg for barn under ti år, er det ikkje noko krav om at låntakaren skal stå utanfor arbeidslivet. Sletting av renter blir behovsprøvd mot inntekta til både låntakaren og hushaldet. Departementet meiner det ikkje er tungtvegande grunnar til at omsorg for barn heilt opp til ti år skal vere sjølvstendig grunn til å få sletta renter. Samstundes meiner departementet at låntakarar med tunge omsorgsforpliktingar for menneske med nedsett funksjonsevne, uføre eller eldre med stort pleiebehov framleis bør ha rett til sletting av renter. Slike omsorgsoppgåver er gjerne vanskelege å kombinere med deltaking i arbeidslivet, og dei som søkjer om sletting av renter på dette grunnlaget er ofte i ein sårbar situasjon.

Departementet sitt forslag

Departementet foreslår å innføre behovsprøving mot samla hushaldsinntekt for rett til sletting av renter på grunn av fødsel eller adopsjon. Samstundes foreslår departementet at begge i eit hushald kan få rett til sletting av renter på grunn av fødsel eller adopsjon i den same perioden.

Vidare foreslår departementet å avvikle retten til sletting av renter på grunn av omsorg for barn under ti år. Sjå forslag til endring i § 8-3 og § 8-4, som svarer til § 12-5 og § 12-1 i forskrifta for 2017.

5. Rett til sletting av gjeld for kvalifiserte lærarar som arbeider i grunnskolen i tiltakssona for Finnmark og Nord-Troms

5.1 Gjeldande rett

Stortinget har i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2017 vedteke at kvalifiserte lærarar som arbeider i grunnskolen i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms skal få sletta gjeld i Lånekassen på inntil 20 000 kroner årleg. Ordninga er innretta slik at ein må jobbe som lærar i grunnskolen i minst eitt år, tidlegast frå 1. august 2017, for at gjelda skal slettast. Det inneber at dei første kan nyte godt av ordninga frå og med hausten 2018. Ordninga kjem i tillegg til den eksisterande ordninga med sletting av gjeld for dei som er yrkesaktive og busette i tiltakssona.

Ordninga er meint som eit strakstiltak knytta til dei særlege utfordringane med rekruttering av lærarar til grunnskolen i dei nordlegaste delane av landet. I Nord-Noreg er det i grunnskolen situasjonen er dårlegast når ein ser på delen ukvalifiserte lærarar og talet på søkarar til dei ulike lærarutdanningane. Det er spesielt store rekrutteringsutfordringar når det gjeld lærarar på grunnskolenivå i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms. Målretting av tiltaket mot grunnskolen kan sjåast i lys av regjeringa si satsing på tidleg innsats. Ordninga er eit mellombels tiltak som er planlagt avvikla i 2022, når dei første studentane i den nye femårige lærarutdanninga er ferdig utdanna. Frå og med 2022 vil den permanente ordninga omtalt i kapittel 6 avløyse den mellombelse ordninga.

5.2 Departementet sine vurderingar og forslag

Departementet foreslår at vilkåra for å få sletta gjeld i hovudsak skal være dei same som gjeld for den eksisterande ordninga for sletting av gjeld for busette og yrkesaktive i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms. Det vil seie at det til dømes gjeld eit krav om arbeid i grunnskolen på minst 50 prosent av fulltidsarbeid og at det gjeld ei oppteningstid på tolv samanhengande månader for å kunne få sletta gjeld på grunn av arbeid i grunnskolen.

Grunna formålet med den mellombelse ordninga for lærarar i grunnskolen, meiner departementet at det ikkje er tungtvegande grunnar til at vilkåret i den eksisterande ordninga for tiltakssona om bustad bør gjelde. Departementet foreslår derfor at det ikkje skal være krav om å være busett i tiltakssona for å ha rett til sletting av gjeld. Dermed opnar departementet for at ein kvalifisert lærar i grunnskolen som ikkje bur i tiltakssona, men pendlar til ein grunnskole som ligg innanfor tiltakssona, er omfatta av ordninga. Med «kvalifiserte lærarar i grunnskolen» er meint dei som oppfyller kompetansekrava for tilsetjing av undervisningspersonell i grunnskolen etter opplæringslova § 10-1 og tilhøyrande forskrift.

Departementet sitt forslag

Departementet foreslår at vilkåra for å få sletta gjeld for kvalifiserte lærarar som arbeider i grunnskolen i tiltakssona i Finnmark og Nord-Troms skal vere i hovudsak dei same som gjeld for den eksisterande ordninga for sletting av gjeld i tiltakssona. Sjå forslag til ny § 9-7 i kapittel 9. Som følge av forslaget blir dei etterfølgande paragrafane i kapitlet forskyvde tilsvarende.

6. Rett til sletting av gjeld ved fullført femårig grunnskolelærerutdanning eller femårig lektorutdanning

6.1 Gjeldande rett

Stortinget har vedteke at studentar som fullfører femårig grunnskolelærerutdanning trinn 5-10 eller lektorutdanning på normert tid, kan få sletta 51 000 kroner. Dei som gjennomfører femårig grunnskolelærerutdanning trinn 1–7 på normert tid, kan få sletta 106 000 kroner.

For å få sletta gjeld er det eit vilkår at ein jobbar som lærar i tre av dei første seks åra etter avslutta utdanning. Og dersom ein arbeider som lærar i Nordland, Troms eller Finnmark, vil ein få ytterlegare 55 000 kroner av lånet sletta. Også dei som ikkje har fullført utdanninga på normert tid, kan få dette beløpet sletta.

Ordninga gjeld for dei som startar på femårig grunnskolelærer- eller lektorutdanning i 2017–2018 eller seinare. Det første kullet som kan få sletta gjeld etter ordninga, er dermed dei som fullfører utdanninga i 2022.

6.2 Departementet sine vurderingar og forslag

Departementet foreslår å setje krav om å jobbe som lærar i minst 50 prosent stilling for å kunne få sletta gjeld etter dei nye føresegnene. Tilsvarende krav finst i ordninga med sletting av gjeld for yrkesaktive i tiltakssona i Finnmark og somme kommunar i Nord-Troms.

Vidare foreslår departementet nokre unntak frå kravet om at utdanninga skal gjennomførast på normert tid. I visse høve vil det vere urimeleg å ikkje ha unntak, til dømes når ein blir forseinka på grunn av sjukdom. Utover at det ikkje er eit slikt krav for ordninga som gjeld særskild for Nord-Noreg, foreslår departementet òg at unntak skal gjelde i tilfelle knytta til funksjonshemming i studiesituasjonen fordi læringsmiljøet eller studiesituasjonen ved lærestaden ikkje er tilpassa studenten sin nedsette funksjonsevne, jf. § 9-3 andre ledd i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte.

Departementet foreslår òg unntak frå kravet når studentar får barn under utdanninga eller blir forseinka på grunn av sjukdom.

Departementet sitt forslag

Sjå forslag til nytt kapittel 11 i kapittel 9 i dette høyringsnotatet. Som følgje av forslaget blir dei etterfølgande kapitla forskyvde tilsvarande.

7. Regeltekniske endringar

7.1 Gjeldande rett

Forskrifta om forrenting og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettar gjeld for eitt år av gongen, men har vore lite endra dei ti siste åra. Forskrifta regulerer rettar som er viktige for mange personar, og derfor bør ho vere lett å lese og å finne fram i for alle dei som har lån i Lånekassen. Forskrifta har i dag 26 kapittel med eit varierende tal på føresegner per kapittel. Kapitla er organiserte i fem delar.

7.2 Departementet sine vurderingar og forslag

Talet på føresegner og kapittel i forskrifta er stort, og ved tidlegare forskriftsendringar har ein for det meste berre lagt til nye reglar i gjeldande struktur utan å ha vurdert forenklande endringar i sjølve strukturen.

Departementet foreslår ei ny og betre strukturert forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån som skal vere enklare å forstå for brukarane. Forslaget byggjer på gjeldande reglar, men mange av føresegnene er omorganiserte fordi gjeldande forskrift ikkje alltid er oversiktleg eller systematisk bygd opp. Departementet foreslår å redusere talet på kapittel og føresegner gjennom å samle tema som naturleg høyrer saman i same føresegn eller same kapittel. Departementet meiner det er ein praktisk føremon ved den gjeldande forskrifta at ho er delt inn i ulike delar, og vil føre vidare denne inndelinga. Språket i lovar og reglar styrer korleis informasjon og forvalting frå myndigheitene blir lagde opp, men òg korleis ordningane blir oppfatta blant brukarane. Departementet meiner at dei omgrepa som skal brukast i forskrifta om tilbakebetaling for å regulere rettar og pliktar i størst mogleg grad skal vere omgrep ein kan finne igjen i anna bankverksemd. I dei tilfella der rettane og pliktane ikkje gjeld forhold som er særmerkte for Lånekassen, bør omgrepa i størst mogleg grad vere i dagleg bruk.

Lånekassen har utført ei spørjeundersøking for å kartleggje korleis kundar som skal betale tilbake på lånet sitt oppfattar ein del sentrale omgrep i forskrifta. Resultata av undersøkinga viser at innhaldet i nokre sentrale omgrep som ein knapt finn utanfor utdanningsstøtteordninga, som «rentefritak», «ettergiving» og «betalingsutsetjing», ikkje alltid blir forstått av kundane til Lånekassen. Som følgje av denne undersøkinga meiner departementet at ein del omgrep bør skiftast ut eller bli betre forklart i forskrifta.

Endringar i omgrep som departementet legg opp til på denne bakgrunnen er til dømes å skifte ut omgrepa «overkurs og underkurs» med «rentegevinst og rentetap», for å regulere dei praktiske konsekvensane av å seie opp ein avtale om fast rente. Eit anna døme er at omgrepet rentefritak skal bli skifta ut med «sletting av renter» for å forklare på ein enklare måte kva rettar ein kan ha. På same måten skal omgrepet ettergiving erstattast med «sletting av gjeld».

Departementet sitt forslag

Departementet foreslår språklege og strukturelle endringar som får konsekvensar for alle føresegnene, kapitla og delane i forskrifta. Formålet er å gjere ho lettare å lese og å finne fram i. I framlegget til ny forskrift foreslår departementet òg å korte ned namnet på forskrifta, slik at ho får namnet *forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån 2018*.

8. Økonomiske og administrative konsekvensar

Forslaga om endringar i føreseigna om sletting av renter fører til redusert behov for løyving til utdanningsstøtte i 2019. Forslaga er er omtalte i forslag til statsbudsjett for 2018.

Den nye ordninga for sletting av lån for dei som har fullført femårig grunnskolelærer- eller lektorutdanning på normert tid, og som òg har arbeidd som lærar i ei viss tid etterpå er vedteke i budsjettet for 2017. Økonomiske og administrative konsekvensar av ordninga er presenterte i dei dokumenta som blei lagt til grunn for vedtaket i Stortinget. Framlegga her gjeld reguleringa i forskrift av rettane til dei studentane som starter desse utdanningane hausten 2017 eller seinare.

Forvaltinga av tilbakebetalinga av utdanningslån vil bli enklare og mindre ressurskrevjande for Lånekassen dersom føreseigna i seg sjølv gir god og forståeleg rettleiing om rettane og pliktane til låntakarane.

9. Forslag til forskriftsendringar

9.1 Realitetsendringane

Departementet foreslår å gjere følgjande endringar i forskrifta om tilbakebetaling av utdanningslån for 2018. Forslaga inneber endringar i rettar og pliktar for låntakarane. Alle forslag til endringar gjeld i den nye strukturen for inndeling av forskrifta som presenterast i punkt 9.2.

§ 8-3 første punktum skal lyde:

Låntakarar som har *fått eller adoptert barn*, har hatt omsorgsarbeid, har sona i fengsel eller sikringsanstalt, eller har vært i fulltidsarbeid med låg inntekt, kan ha rett til sletting av renter dersom dei i tillegg har hatt låg samla hushaldsinntekt.

§ 8-4 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

For rett til å få sletta renter etter bokstav c, d, f eller g, må i tillegg samla hushaldsinntekt ha vore under grensene i § 8-3.

§ 8-4 første ledd bokstav c andre punktum skal lyde:

Låntakaren får sletta renter i opp til tolv månader frå fødselen.

§ 8-4 bokstav c siste punktum blir oppheva.

§ 8-4 bokstav d andre punktum skal lyde:

Dette gjeld uføre, menneske med nedsett funksjonsevne og eldre med stort pleiebehov.

Ny § 9-7 skal lyde:

§ 9-7. Sletting av gjeld for lærarar i grunnskolen

Kvalifiserte lærarar i grunnskolen som har vore yrkesaktive i grunnskolen i Finnmark eller dei utvalde kommunane i Nord-Troms kan få sletta inntil kr 20 000 ekstra av gjelda i året. Gjeld slettast utan omsyn til bustad.

Med kvalifiserte lærarar i grunnskolen er meint dei som oppfyller kompetansekrava for tilsetting av undervisningspersonell i grunnskolen etter opplæringslova § 10-1 og tilhøyrande forskrift.

Låntakaren må ha vore yrkesaktiv som lærar i grunnskolen i tolv samanhengande månader. Oppteningsperioden startar tidlegast frå og med 1. august 2017.

Reglane i kapitlet her gjeld så langt dei passar.

Nytt kapittel 11 skal lyde:

Kapittel 11 Sletting av gjeld for låntakarar som har fullført femårig grunnskolelærerutdanning eller lektorutdanning

§ 11-1 *Vilkår for å få sletta gjeld*

Låntakarar kan få sletta delar av utdanningsgjelda dersom dei har fullført femårig grunnskolelærerutdanning eller femårig lektorutdanning på normert tid, og har arbeidd som lærar i skolen i ei oppteningsperiode etter avslutta utdanning. Ordninga omfattar låntakarar som starter grunnskolelærerutdanning eller lektorutdanning frå og med 2017-2018.

Utan omsyn til fullføring på normert tid omfattar ordninga òg låntakarar som har fullført femårig grunnskolelærerutdanning eller femårig lektorutdanning og som i oppteningsperioden har arbeidd i grunnskolen eller i den vidaregåande opplæringa i Nordland, Troms eller Finnmark.

§ 11-2 *Sletting av gjeld*

Gjeld kan slettast med kr 106 000 for låntakarar som har fullført grunnskolelærerutdanning trinn 1-7 på normert tid.

Gjeld kan slettast med kr 51 000 for låntakarar som har fullført grunnskolelærerutdanning trinn 5-10 eller lektorutdanning på normert tid.

Gjeld kan slettast med kr 55 000 for låntakarar som har fullført grunnskolelærerutdanning eller lektorutdanning, og som i oppteningsperioden har arbeidd som lærar i grunnskolen eller i den vidaregåande skolen i Nordland, Troms eller Finnmark.

Låntakarar som har rett til sletting av gjeld etter første eller andre ledd kan òg ha rett til sletting av gjeld etter tredje ledd dersom vilkåra for dette er til stades.

§ 11-3 *Unntak frå kravet om fullføring på normert tid*

Låntakaren kan få sletta gjeld etter § 11-2 første eller andre ledd sjølv om utdanninga ikkje blei gjennomført på normert tid dersom årsaka til at låntakaren brukte lengre tid var

- a) funksjonshemming i studiesituasjonen, jf. § 9-3 andre ledd i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte
- b) at låntakaren har fått barn i utdanningsperioden
- c) at låntakaren blei forseinka på grunn av sjukdom

§ 11-4 *Krav til oppteningsperioden*

Låntakaren må ha arbeidd i minst femti prosent stilling som lærar i grunnskolen eller i den vidaregåande opplæringa i minst tre av dei seks første åra etter avslutta utdanning.

§ 11-5 *Søknadsfrist*

Søknad om sletting av gjeld må vere kommen inn til Lånekassen seinast seks månader etter at oppteningsperioden er ute.

9.2 Dei regeltekniske endringane

Forslaget til heilskapleg forskrift som følgjer nedanfor er basert på gjeldande rett, og er ein språkleg revidert og omstrukturert utgåve av forskrifta for 2017. Dersom ein knytter saman forslaga til realitetsendringar i forskrifta presenterte i punkt 9.1 og forslaga under dette punktet, utgjer dei til saman forskrifta om tilbakebetaling av utdanningslån 2018 slik departementet meiner at ho bør lyde.

Forslag til revidert og omstrukturert forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån 2018 skal lyde:

Innhald:

FØRSTE DELEN RENTER OG TILBAKEBETALING

Kapittel 1 Innleiande føresegner

Kapittel 2 Renter

Kapittel 3 Nedbetaling og terminbeløp

Kapittel 4 Forfall og gebyr

Kapittel 5 Misleghald av betalingsplikta

Kapittel 6 Gjeldsordning og gjeld som er uråd å drive inn

ANDRE DELEN BETALINGSUTSETJING OG SLETTING AV RENTER

Kapittel 7 Betalingsutsetjing

Kapittel 8 Sletting av renter

TREDJE DELEN SLETTING AV GJELD

Kapittel 9 Sletting av gjeld for låntakarar i Finnmark og utvalde kommunar i andre fylke

Kapittel 10 Sletting av gjeld for låntakarar som har fullført visse lærarutdanningar

Kapittel 11 Sletting av gjeld for låntakarar som er uføre eller får alderspensjon

FJERDE DELEN GJELD SOM ER PERMANENT OVERFØRT TIL STATENS INNKREVJINGSSENTRAL

Kapittel 12 Gjeld som er permanent overført til Statens innkrevjingssentral

FEMTE DELEN SLUTTFØRESEGNAR

Kapittel 13 Tap av rettar

Kapittel 14 Ikraftsetjing

Første delen. Renter og tilbakebetaling

Kapittel 1 Innleiande føresegner

§ 1-1 Verkeområde

Forskrifta gjeld tilbakebetaling av utdanningslån som er gitt etter lov om utdanningsstøtte og forskrift om tildeling av utdanningsstøtte.

Forskrifta gir reglar om

- renter og tilbakebetaling
- betalingsutsetjing og sletting av renter
- sletting av gjeld
- misleghalden gjeld som er permanent overført til Statens innkrevjingssentral
- tap av rettar

§ 1-2 Personleg gjeld og sletting av gjeld når låntakaren dør

Utdanningsgjelda er personleg gjeld og kan ikkje bli overdratt til andre.

Dør låntakaren, blir gjelda sletta.

§ 1-3 Opplysningsplikta til låntakaren

Låntakaren pliktar å gi rette og fullstendige opplysningar og skal melde frå dersom noko av det som er nemnt i søknaden, endrar seg.

Låntakaren skal så snart som råd etter flytting melde adresseendring til Lånekassen eller til folkeregisteret. Låntakarar som er busette i utlandet, må melde adresseendring direkte til Lånekassen.

Kapittel 2 Renter

§ 2-1 Kva tid det blir lagt renter til utdanningslånet

Utdanningslånet er rentefritt under utdanninga. Det blir lagt til renter frå det første månadsskiftet etter at låntakaren ikkje lenger får lån eller stipend etter forskrifta om utdanningsstøtte.

Når låntakaren får lån eller stipend til deltidsutdanning, blir det lagt renter til gjeld frå tidlegare utdanning.

Stipendbeløp som blir omgjort til lån etter behovsprøving etter forskrifta om utdanningsstøtte, får tillagt renter frå datoen for omgjeringa. Renter blir likevel ikkje lagde til før lånet blir sett renteberande etter § 2-1 første ledd.

§ 2-2 Flytande og fast rente

Lån i Lånekassen har flytande rente så sant låntakaren ikkje inngår avtale om å binde renta.

Annankvar månad tilbyr Lånekassen fast rente for periodar på tre, fem eller ti år.

§ 2-3 Renter ved forseinka betaling

Det blir rekna renter etter forsinkelsesrenteloven av det forfalne beløpet frå dagen etter betalingsfristen, og av heile lånet frå den datoen lånet er oppsagt på grunn av misleghald.

§ 2-4 Utrekning av rente

Utgangspunktet for rentesatsane i Lånekassen er ei basisrente som er fastsett av Finanstilsynet i samsvar med forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 § 5-12-5. Basisrenta blir fastsett med utgangspunkt i uttrekk av prisar på bustadlån frå Finansportalen gjennom ein observasjonsperiode. Basisrenta er lik gjennomsnittet av dei fem lågaste prisane på bustadlån på kvart observasjonstidspunkt i observasjonsperioden. Observasjonsperiodane startar ved årsskiftet.

Flytande basisrente blir fastsett på grunnlag av to månaders observasjon av tilbod om bustadlån med flytande rente. Ny flytande rente tek til å gjelde to månader etter avslutta observasjonsperiode.

Fast basisrente blir fastsett på grunnlag av éin månads observasjon av tilbod om bustadlån med den same rentebindingstida som i avtalen om fast rente på utdanningslånet. Ny fast rente tek til å gjelde éin månad etter avslutta observasjonsperiode.

Lånekassen fastset dei nominelle rentene på lånet til kunden. Desse blir rekna ut frå basisrenta minus 0,15 prosentpoeng. Formelen for å rekne ut den nominelle renta er slik:

$$r_n = \left[(1 + r_e)^{\frac{1}{n}} - 1 \right] n$$

Teiknforklaring:

r_n	årleg nominell rente i prosent
r_e	basisrenta minus 0,15 prosentpoeng (årleg effektiv rente i prosent før gebyr)
n	tolv, som er talet på betalingsterminar per år

Når effektiv rente skal reknast ut, kjem i tillegg gebyr ved varsling og for sein betaling, og gebyr og kostnader ved innkrevjing, sjå kapittel 4.

Dei nominelle og effektive rentene blir oppgitte med tre desimalar.

Rentebelastning skjer på etterskott med ei nominell perioderente som svarer til den årlege nominelle renta dividert på 365 eller 366 dagar.

Etter kvart forfall blir det rekna renter av renter som ikkje er betalte. Det blir også rekna renter av renter som er lagde til gjelda i perioden frå lånet blir gjort renteberande og fram til første terminforfall, og i periodar med betalingsutsetjing.

For låntakarar som har lån frå før 1. juli 1985, blir det ikkje rekna renter av rentegjeld som er opparbeidd før 1. januar 1990.

Det blir ikkje rekna renter av renter som er lagde til på grunn av forseinka betaling, sjå § 2-3.

§ 2-5 Avtale om fast rente

Låntakaren kan søkje om fast rente på lånet for ein periode på tre, fem eller ti år. Det er ikkje høve til å binde renta på berre ein del av lånet.

Tabellen viser dei periodane låntakaren kan søkje om fast rente, og kva dato renta gjeld frå:

Søknadsperiode	Renta gjeld frå
10.–17. februar	1. mars
10.–17. april	1. mai
10.–17. juni	1. juli
10.–17. august	1. september
10.–17. oktober	1. november
10.–17. desember	1. januar

§ 2-6 Unntak frå retten til å inngå avtale om fast rente

Desse låntakarane kan ikkje inngå avtale om fast rente:

- låntakarar under 18 år
- låntakarar som har kortare nedbetalingstid enn avtaleperioden

- c) låntakrar som får lån eller stipend til fulltidsutdanning
- d) låntakrar i deltidsutdanning som får lån eller stipend frå Lånekassen og har eit renteberande lån frå tidlegare utdanning
- e) låntakrar med oppsagt lån
- f) låntakrar i gjeldsordning

Låntakrar som har sagt opp avtalen om fast rente før bindingstida er gått ut, kan ikkje inngå ny avtale om fast rente før to månader etter oppseiinga.

§ 2-7 Beregning av rentetap eller rentegevinst

Det blir rekna rentetap eller rentegevinst ved

- a) ekstra innbetalningar, sjå § 2-8
- b) oppseiing av fastrenteavtalen, sjå § 2-9
- c) oppheving av fastrenteavtalen, sjå § 2-10.

Rentetap eller rentegevinst blir rekna etter reglane i forskrift 7. mai 2010 nr. 654 om kredittavtaler mv. § 9. På betalingstidspunktet reknar Lånekassen ut ei rente for resten av avtaletida. Denne renta er det vekta gjennomsnittet av renta på dei to tilboda om fastrentelån i Lånekassen som rekna i bindingstid ligg nærmast lånet til låntakaren, det eine med kortare og det andre med lengre bindingstid enn den resterande avtaletida. Dersom den ekstra innbetalinga blir gjort på ei tid då det finst tilbod om fast rente, skal renta på desse tilboda brukast. Dersom det ikkje finst noko tilbod om fast rente når den ekstra innbetalinga skjer, skal Lånekassen sine siste tilbod om fastrente brukast. Er det mindre enn tre år att av nedbetalingstida, bruker Lånekassen den flytande renta på innbetalingstidspunktet og Lånekassen sitt siste tilbod om tre års fastrente til å rekne ut ei gjennomsnittleg rente.

Dersom den vekta renta er høgare enn den renta kunden har avtalt, blir rentetapet lagt til gjelda til kunden.

Dersom den vekta renta er lågare enn den renta kunden har avtalt, blir rentegevinsten trekt frå kundes gjeld.

§ 2-8 Ekstra innbetaling på lån med fast rente

Ved innbetaling på lån med fast rente blir det rekna rentetap eller rentegevinst etter § 2-7 på den delen av innbetalinga som blir rekna som en ekstra innbetaling.

Ekstra innbetaling er den delen av en innbetaling som overstig påløpte terminbeløp, gebyr, omkostningar og rentar som er rekna etter lov om forseinkingsrente.

§ 2-9 Oppseiing av avtale om fast rente

Låntakaren kan seie opp avtalen om fast rente. Tabellen viser tidspunktet for overgang til flytande rente, ut frå når oppseiinga kom inn til Lånekassen:

Søknadstidspunkt	Renta gjeld frå
Før 17. februar	1. mars
Før 17. april	1. mai
Før 17. juni	1. juli

Før 17. august	1. september
Før 17. oktober	1. november
Før 17. desember	1. januar

Dersom låntakaren seier opp avtalen om fast rente i avtaleperioden, blir det rekna rentetap eller rentegevinst etter § 2-7.

Dersom låntakaren seier opp fastrenteavtalen i bindingstida, kan ikkje renta bindast på nytt før det har gått to månader. I mellomtida er renta flytande.

§ 2-10 Oppheving av fastrenteavtale når det blir gitt lån eller stipend frå Lånekassen

Avtalen om fast rente blir oppheva dersom låntakaren begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån eller stipend frå Lånekassen. Renta blir flytande den første dagen i månaden etter at avtalen er oppheva. Det blir rekna rentetap eller rentegevinst i samsvar med reglane i § 2-7.

§ 2-11 Oppheving av fastrenteavtale ved permanent overføring til Statens innkrevingssentral

Avtalen om fast rente blir oppheva dersom gjelda blir overført permanent til Statens innkrevingssentral, sjå kapittel 12.

Det blir ikkje rekna rentetap eller rentegevinst.

Kapittel 3 Nedbetaling og terminbeløp

§ 3-1 Nedbetalingstid og terminbeløp

Den lengste nedbetalingstida er 20 år frå lånet blir gjort renteberande siste gong. Når ein låntakar får utsett betalinga for ein periode, blir nedbetalingstida til vanleg gjort tilsvarende lengre. Den lengste nedbetalingstida er 30 år.

Utdanningslånet skal betalast etter annuitetsprinsippet. Terminbeløpa blir fastsette på grunnlag av 20 års nedbetalingstid for lån over kr 247 000. I særlege tilfelle kan Lånekassen fastsetje terminbeløpa på ein annan måte.

Lånet skal vere nedbetalt innan låntakaren fyller 65 år. For låntakarar over 45 år blir terminbeløpa auka slik at nedbetalingstida blir maksimalt 20 år.

Terminbeløpet blir justert når rentesatsen blir endra.

§ 3-2 Betalingsplan

Lånekassen sender ut ein betalingsplan når lånet er gjort renteberande etter § 2-1.

Ein låntakar som har fått betalingsplan og deretter har fått lån eller stipend til ny utdanning, får ny betalingsplan for den samla gjelda.

§ 3-3 Ekstra innbetaling

Låntakarar som har flytande rente, kan innfri gjelda eller betale ned raskare og med større beløp enn det som er fastsett i betalingsplanen, utan ekstra kostnader.

For låntakarar som har fast rente etter § 2-5, vil ekstra innbetaling i avtaleperioden føre til at det blir rekna rentetap eller rentegevinst etter § 2-7 og § 2-8.

Ekstra innbetalingar kan berre refunderast i særlege tilfelle.

Kapittel 4 Rekning og gebyr

§ 4-1 Betaling av rekning

Utdanningsgjelda skal nedbetalast månadleg.

Låntakaren får den første rekninga om lag sju månader etter at lånet er gjort renteberande, sjå § 2-1.

Ein låntakar som får lån eller stipend til deltidsutdanning og allereie har ein betalingsplan for lån, skal betale etter denne planen. Når låntakaren ikkje lenger får lån eller stipend, får han eller ho ny betalingsplan for heile gjelda. Låntakaren får ikkje nokon betalingspause som nemnd i andre leddet.

Terminbeløpet skal betalast sjølv om låntakaren ikkje har fått rekninga.

§ 4-2 Gebyr ved rekning på papir og ved purring

Det blir lagt til eit gebyr på 18 kroner for låntakarar som får rekning på papir. Låntakarar som ikkje kan bruke elektronisk varsling på grunn av dokumentert synshemming, slepp dette gebyret.

Ved den første purringa blir det lagt til eit gebyr på 280 kroner.

Ved den andre purringa blir eit gebyr på 490 kroner lagt til det første gebyret. Den andre purringa er eit varsel om oppseiing av heile gjelda.

§ 4-3 Prioriteringsrekkefølge ved innbetaling og kostnader ved betalinga

Ei innbetaling dekkjer, i denne rekkefølga: eventuelle inkassokostnader, gebyr, renter og lån.

Låntakaren skal dekkje kostnadene ved betaling av gjelda, til dømes gebyr ved betaling frå utlandet.

Kapittel 5 Misleghald av betalingsplikta

§ 5-1 Følgjer av å ikkje betale etter den andre purringa

Dersom låntakaren ikkje betaler innan fristen i den andre purringa, gjer Lånekassen vedtak om oppseiing av lånet, slik at heile gjelda forfell til betaling. Statens innkrevjingssentral tek over innkrevjinga.

Det blir rekna renter etter lov om forseinkingsrente av hovudstolen og kapitaliserte renter frå oppseiingsdatoen.

Oppseiinga blir oppheva dersom låntakaren betaler eller får betalingsutsetjing for dei forfalne ubetalte terminbeløpa. Når oppseiinga blir oppheva, trekkjer Lånekassen saka tilbake frå Statens innkrevjingssentral, og låntakaren får igjen rekningar frå Lånekassen.

§ 5-2 Avtale om betaling av misleghalden gjeld

Dersom låntakaren ikkje betaler heile det ubetalte terminbeløpet, kan Statens innkrevjingssentral og låntakaren inngå betalingsavtale for det forfalne beløpet.

§ 5-3 Tvangsinnkrevjing

Krav om tilbakebetaling av utdanningsgjeld er tvangsgrunnlag for utlegg. Ved vesentleg misleghald kan Statens innkrevjingssentral som særnamsmann gjennomføre utleggsforretning for heile gjelda etter reglane i tvangsfullbyrdingsloven. Statens innkrevjingssentral kan også sende kravet om utlegg til namsmannen på staden.

Dersom dei forfalne terminbeløpa blir betalte, kan innkrevjinga bli stansa.

§ 5-4 *Låntakarar som bur i utlandet*

Dersom låntakaren er busett i utlandet, kan Statens innkrevjingssentral krevje inn gjelda der låntakaren bur. Statens innkrevjingssentral kan bruke inkassobyrå, advokat eller rettsapparatet. Innkrevjinga kan bli stansa dersom dei forfalne terminbeløpa blir betalte, sjølv om saka er oversend til inkassobyrå eller advokat.

§ 5-5 *Gebyr og kostnader*

Låntakaren kan bli belasta gebyr og kostnader knytte til tilbakebetaling og innkrevjing av gjelda.

§ 5-6 *Permanent overføring til Statens innkrevjingssentral*

Gjelda til låntakaren kan bli permanent overført til Statens innkrevjingssentral når ho har vore oppsagd i tre år.

Ei permanent overføring av gjelda til Statens innkrevjingssentral fører til tap av rettar etter denne forskrifta og etter forskrifta om tildeling av utdanningsstøtte.

§ 5-7 *Gjeld som ikkje blir permanent overført til Statens innkrevjingssentral*

Gjelda blir ikkje permanent overført til Statens innkrevjingssentral dersom eit av desse vilkåra er til stades:

- a) Låntakaren har ei frivillig eller tvungen betalingsordning.
- b) Låntakaren har betalt inn eit beløp tilsvarande minst seks terminbeløp dei siste tolv månadene.
- c) Låntakaren sannsynleggjer at den noverande situasjonen gir rett til betalingsutsetjing, sletting av renter eller sletting av gjeld.
- d) Det finst særlege grunnar til ikkje å overføre gjelda.

Krav om unntak må vere grunngitt og sett fram innan den fristen som er oppgitt i varselet om permanent overføring av gjelda til Statens innkrevjingssentral. Krav om unntak som kjem etter at gjelda er permanent overført, blir ikkje behandla.

Kapittel 6 Gjeldsordning og gjeld som er uråd å drive inn

§ 6-1 *Utanrettsleg gjeldsordning ved økonomiske vanskar*

Låntakarar med økonomiske vanskar kan søkje om utanrettsleg gjeldsordning. Søknaden skal rettast til Statens innkrevjingssentral. Søknaden skal innehalde dokumenterte opplysningar om inntekta, formuen, gjelda og levekostnadene til låntakaren, og det skal stå kor mange barn han eller ho har. Søknaden skal innehalde tilsvarande opplysningar om ektefellen eller sambuaren i tillegg til anna som kan ha noko å seie for saka.

§ 6-2 *Gjeldsordning etter gjeldsordningsloven*

Låntakrar med økonomiske vanskar kan søkje om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Søknaden skal rettast til Statens innkrevjingssentral.

§ 6-3 *Lån eller stipend i periodar med gjeldsforhandling og gjeldsordning*

I gjeldsforhandlingsperioden og i gjeldsordningsperioden kan låntakaren som hovudregel ikkje få nytt lån eller stipend, med mindre dette er avtalt i ordninga. Misleghald kan føre til avslag på søknad om nytt lån eller stipend.

§ 6-4 *Sletting av gjeld som er uråd å drive inn*

Lån, renter og kostnader kan bli sletta når det er uråd å drive inn gjelda. Søknaden skal rettast til Statens innkrevjingssentral. Søknaden skal innehalde dokumenterte opplysningar om inntekta, formuen, gjelda og levekostnadene til låntakaren, og det skal stå kor mange barn han eller ho har. Søknaden skal innehalde tilsvarande opplysningar om ektefellen eller sambuaren i tillegg til anna som kan ha noko å seie for saka.

I vurderinga av søknaden skal det leggjast vekt på om betalingsevna er varig sterkt nedsett, og kor lenge misleghaldet har vart. Det skal også leggjast vekt på kva tiltak som har vore gjennomførte i saka, og kva tiltak som vil vere mest tenlege for innkrevjinga i framtida. Låntakaren kan ikkje få sletta gjeld dersom det vil verke støytande for andre låntakrar og samfunnet elles.

§ 6-5 *Innskrenka klagerett*

Låntakaren har ikkje klagerett etter reglane i forvaltningsloven på avgjerder i saker om betalingsordning utanfor gjeldsordningsloven eller i saker om sletting av gjeld som Lånekassen ser det som uråd å drive inn.

Andre delen. Betalingsutsetjing og sletting av renter

Kapittel 7 Betalingsutsetjing

§ 7-1 *Utsetjing med betalinga av terminbeløpet*

Utsetjing med betalinga av eit terminbeløp fører til at nedbetalingstida blir éin månad lengre. Låntakaren kan få utsett betalinga av terminbeløpa opp til 36 gonger for kvart låneforhold, slik at nedbetalingstida blir opp til tre år lengre. Eit låneforhold varer til lånet er innfridd.

Betalingsutsetjing kan likevel ikkje gå ut over rammene for nedbetalingstid i kapittel 3.

§ 7-2 *Utsetjing med betalinga av terminbeløpa ved sletting av renter*

Ein låntakar som oppfyller krava til sletting av renter, har rett til utsetjing med betalinga av terminbeløpa i den same perioden.

Dersom det er sannsynleg at låntakaren vil få innvilga ein søknad om sletting av renter for ein periode, kan det bli gitt betalingsutsetjing for denne perioden. Dette gjeld sjølv om formues- og inntektsskatten for perioden ikkje er fastsett.

Betalingsutsetjing kan likevel ikkje gå ut over rammene for nedbetalingstid i kapittel 3.

Kapittel 8 Sletting av renter

§ 8-1 Vilkår for sletting av renter

Renter blir sletta for ei viss tid dersom låntakaren i den same perioden har inntekt under grensene i § 8-2 og § 8-3 og har oppfylt vilkår i § 8-4 eller § 8-5.

Fulltidsutdanning kan også gi rett til sletting av renter. Sjå § 8-6.

Renter blir sletta på etterskott og for heile månader. Med «månad» er meint ein periode på 30 dagar.

§ 8-2 Krav til eiga inntekt

Ein låntakar som har hatt ei person- og kapitalinntekt per år som er under ei grense i tabellen nedanfor, kan få sletta rentene for så mange månader som er knytte til inntektsgrensa i tabellen, dersom minst eitt av vilkåra i § 8-4, § 8-5 eller § 8-6 var oppfylt desse månadene.

Person- og kapitalinntekt per år, i kroner				Tal på månader med rett til sletting av renter
2015	2016	2017	2018	
301 998	310 142	318 516		1
297 000	305 019	313 255		2
292 014	299 898	307 995		3
287 025	294 775	302 734		4
282 038	289 653	297 474		5
277 050	284 530	292 212		6
272 063	279 409	286 953		7
267 075	274 286	281 692		8
252 088	269 164	276 431		9
257 100	264 042	271 171		10
252 112	258 919	265 910		11
247 125	253 797	260 650		12

Inntektsgrensene i tabellen blir heva med eit fast beløp for kvart barn som låntakaren har forsørgd, til og med det året barnet fyller 16 år. For 2018 blir inntektsgrensa heva med x kroner for kvart barn. For 2017 blir inntektsgrensa heva med 14 123 kroner for kvart barn. For 2016 blir inntektsgrensa heva med 13 752 kroner for kvart barn. For 2015 blir inntektsgrensa heva med 13 390 kroner for kvart barn.

Bestått fulltidsutdanning gir rett til sletting av renter utan krav til inntekt. Sjå § 8-7.

§ 8-3 Krav til samla inntekt for låntakar og ektefelle, partner eller sambuar

Låntakarar som har hatt omsorgsarbeid, har sona i fengsel eller sikringsanstalt eller har vært i fulltidsarbeid med låg inntekt, kan ha rett til sletting av renter dersom dei i tillegg har hatt låg samla hushaldsinntekt. Den samla person- og kapitalinntekta per år for låntakaren, ektefellen, partnaren eller sambuaren med felles barn må ha vore under grensene i tabellen nedanfor.

	Samla person- og kapitalinntekt per år, i kroner
--	--

Talet på barn	2015	2016	2017	2018
0	494 341	507 688	521 396	x
1	521 143	535 214	549 665	
2	547 945	562 740	577 934	
3	574 747	590 266	606 203	
4 eller fleire	601 549	617 792	634 472	

Inntektsgrensene i tabellen blir heva med eit fast beløp per år for kvart barn som låntakaren har forsørgd, til og med det året barnet fyller 16 år. For 2018 blir inntektsgrensa heva med x kroner for kvart barn. For 2017 blir inntektsgrensa heva med 28 269 kroner for kvart barn. For 2016 blir inntektsgrensa heva med 27 526 kroner for kvart barn. For 2015 blir inntektsgrensa heva med 26 802 kroner for kvart barn.

§ 8-4 Andre sosiale og økonomiske vilkår

Ein låntakar som har hatt ei person- og kapitalinntekt per år under grensene i § 8-2 medan han eller ho oppfylte eit av krava i bokstavane a–g, har rett til å få sletta renter for heile eller delar av den aktuelle perioden.

a) Sjukdom eller arbeidsløyse

Låntakaren var sjuk, registrert arbeidslaus eller mottakar av arbeidsavklaringspengar. Det er ein føresetnad at forholdet varte i minst tre månader samanhengande.

b) Førstegangsteneste og utdanning i Forsvaret

Låntakaren avtente førstegangsteneste i Noreg eller eit anna EØS-land, eller var elev ved ein militær skole. Det er ein føresetnad at forholdet varte i minst tre månader samanhengande.

c) Fødsel eller adopsjon

Låntakaren fekk barn og hadde omsorga for barnet etter fødselen. Den av foreldra som hadde omsorga, får sletta renter i opp til tolv månader frå fødselen. Låntakarar som adopterte barn under ti år, får sletta renter etter dei same reglane i opp til tolv månader frå adopsjonsdatoen. I periodar der foreldra deler omsorga, kan begge få sletta renter.

d) Omsorgsarbeid

Låntakaren hadde over tre månader i strekk omsorg for nokon i den nærmaste familien. Dette gjeld barn til og med fylte ti år, uføre, menneske med nedsett funksjonsevne og eldre med stort pleiebehov.

e) Økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven

Låntakaren hadde i over tre månader i strekk ikkje anna inntekt enn økonomisk stønad etter § 18 i sosialtjenesteloven. I slike tilfelle kan renta bli sletta for opp til 36 månader.

f) Fulltidsarbeid med låg brutto inntekt

Låntakaren hadde i minst tolv månader i strekk fulltidsarbeid og samtidig låg gjennomsnittleg brutto månadsinntekt. Inntektsgrensa for 2018 er kr x, for 2017 kr 15

465, for 2016 kr 15 058 og for 2015 kr 14 662. Låntakaren kan få sletta renter for opp til 36 månader til saman. Frivillig ulønt arbeid gir ikkje rett til sletting av renter.

g) Soning

Låntakaren sona i fengsel eller sikringsanstalt i minst tolv månader i strekk og hadde samtidig låg gjennomsnittleg brutto månadsinntekt. Inntektsgrensa for 2018 er kr x, for 2017 kr 15 465, for 2016 kr 15 058 og for 2015 kr 14 662.

§ 8-5 Vilkår som gjeld deltidsutdanning, tillitsverv, permisjon frå studiet eller deltaking i Erasmus+

Låntakarar som har hatt ei person- og kapitalinntekt per år som er under grensene i § 8-2, har rett til å få sletta renter for heile eller delar av den aktuelle perioden dersom han eller ho i perioden

- a) har bestått deltidsutdanning og dokumenterer å ha hatt rett til lån eller stipend etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte
- b) samtidig hadde tillitsverv på fulltid i ein landsomfattande elev- eller studentorganisasjon eller i tilknytning til ein utdanningsinstitusjon eller ein studentsamskipnad, og kan i så fall få sletta renter for opp til tolv månader
- c) har hatt permisjon frå studiet for å forske og får studentstipend frå Forskningsrådet
- d) samtidig deltok i programmet Erasmus+ i minst tre månader i strekk.

§ 8-6 Fulltidsutdanning

Ein låntakar som har bestått fulltidsutdanning og dokumenterer å ha hatt rett til lån eller stipend etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, har rett til å få sletta renter for så lang tid som det kunne ha blitt gitt lån eller stipend. Sletting av renter på dette grunnlaget blir ikkje behovsprøvd mot inntekt.

§ 8-7 Krav til dokumentasjon

Den som søker om sletting av renter, skal dokumentere både inntekta i den aktuelle perioden og at dei andre sosiale og økonomiske vilkåra var oppfylte. Lånekassen hentar inn opplysningar om person- og kapitalinntekt i Noreg direkte frå skatteetaten. Låntakaren må sjølv sende inn dokumentasjon av bruttoinntekt per månad, sjå § 8-4 bokstavane f og g.

Dersom låntakaren dokumenterer at ei trygde- eller pensjonsyting er opptent i ein tidlegare periode enn det året ho blei utbetalt og skattlagt, og krev ei vurdering av søknaden om sletting av renter på dette grunnlaget, skal trygde- eller pensjonsytinga fordelast på dei åra ytinga blei opptent. Den nye årsinntekta skal leggjast til grunn både for å avgjere ein ny søknad om sletting av renter og for ei ny prøving av eventuelle tidlegare vedtak om sletting av renter.

§ 8-8 Søknadsfrist

I 2018 er det mogleg å søkje om sletting av renter for perioden frå og med 1. januar 2015. Krav om sletting av renter som gjeld forhold før 1. januar 2015, vil ikkje bli behandla. Det kan gjerast unntak frå søknadsfristen i særlege tilfelle.

Låntakar som tek utdanning, må søkje om sletting av renter seinast tre år etter at utdanninga etter normert tid skulle ha vore ferdig.

Tredje delen. Sletting av gjeld

Kapittel 9 Sletting av gjeld for låntakarar i Finnmark og utvalde kommunar i andre fylke

§ 9-1 *Vilkår for å få sletta gjeld*

Låntakarar kan få sletta delar av utdanningsgjelda dersom dei har vore busette og yrkesaktive i Finnmark eller i ein av kommunane Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen eller Karlsøy i Nord-Troms i ein oppteningsperiode på tolv månader. I særlege tilfelle kan ordninga òg omfatte låntakarar som i ei kort tid har hatt arbeid ein annan stad.

Utan omsyn til bustad omfattar ordninga òg låntakarar som i tolv månader i strekk har vore yrkesaktive legar i desse kommunane:

Troms: Gratangen, Ibestad, Torsken og Berg

Nordland: Tysfjord, Rødøy, Nesna, Bø, Øksnes, Evenes, Vega, Flakstad, Moskenes og Andøy

Nord-Trøndelag: Leka, Fosnes, Røyrvik, Høylandet og Lierne

Møre og Romsdal: Aure

§ 9-2 *Sletting av gjeld*

Gjeld kan slettast med ti prosent per år rekna av lånesummen ved avslutta utdanning, men ikkje med meir enn kr 25 000 eller mindre enn kr 2000 per år.

Berre renteberande lån inngår i summen. Dersom gjeld er sletta etter at lånet er gjort renteberande, blir summen redusert tilsvarende. Det same skjer dersom låntakaren har fått lån eller stipend som han eller ho ikkje hadde rett til. Summen blir ikkje endra dersom lån blir gjort om til stipend etter at lånet er gjort renteberande.

§ 9-3 *Vilkår for å bli rekna som yrkesaktiv*

Som yrkesaktiv i oppteningsperioden reknar ein den som gjennom oppteningsperioden

- a) hadde arbeid tilsvarende minst 50 prosent av fulltidsarbeid
- b) hadde fulltidsarbeid i minst seks månader og var registrert som arbeidssøkjjar til fulltidsarbeid i resten av perioden
- c) hadde omsorg for barn født i 2007 eller seinare eller hadde særleg tyngjande omsorgsplikter i den nærmaste familien
- d) hadde studiepermisjon med lønn eller stipend tilsvarende minst 50 prosent av full stilling, dersom lønna blei betalt av ein arbeidsgivar i Finnmark eller i ein av dei utvalde kommunane i Nord-Troms
- e) var tilsett i transportsektoren, på skip, på oljeleitingfartøy eller på faste installasjonar på kontinentalsokkelen og samtidig blei rekna som busett etter § 9-5
- f) hadde arbeid som lege i ein av dei utvalde kommunane nemnde i § 9-1 andre ledd og blei rekna som yrkesaktiv av fylkeslegen.

Den tida ein låntakar er sjukmeld, blir rekna med i oppteningsperioden.

§ 9-4 *Låntakarar som ikkje blir rekna som yrkesaktive*

Låntakaren blir ikkje rekna som yrkesaktiv i den aktuelle perioden dersom han eller ho

- a) fekk eller kunne fått lån eller stipend frå Lånekassen til fulltidsutdanning, har vore i førstegongsteneste eller i utdanning ved ein militær skole
- b) hadde omsorg for barn født i 2007 eller seinare eller hadde særleg tyngjande omsorgsplikter i den nærmaste familien, og samtidig var meir enn 50 prosent yrkesaktiv utanfor Finnmark og dei utvalde kommunane i Nord-Troms
- c) fekk arbeidsavklaringspengar, med mindre han eller ho samtidig har oppfylt vilkår for yrkesaktivitet etter § 9-3.

§ 9-5 *Vilkår for å bli rekna som busett*

Låntakaren blir rekna som busett i Finnmark eller i ein av dei utvalde kommunane i Nord-Troms i oppteningsperioden berre dersom han eller ho gjennom oppteningsperioden hadde både faktisk og folkeregistrert bustad på staden.

Dersom det er dokumentert at låntakaren faktisk var busett og yrkesaktiv på staden, kan Lånekassen i særlege tilfelle slette gjeld sjølv om låntakaren ikkje hadde folkeregistrert adresse på staden i heile oppteningsperioden.

§ 9-6 *Krav til oppteningsperioden*

Oppteningsperioden er tolv samanhengande månader. Sletting av gjeld skjer etter at oppteningsperioden er ute.

Oppteningsperioden startar den datoen låntakaren blir rekna som yrkesaktiv og som busett. For låntakarar som held fram med å arbeide etter den første oppteningsperioden og framleis blir rekna som busette, blir seinare oppteningsperiodar rekna frå dagen etter at den første oppteningsperioden er ute.

Dersom oppteningsperioden blir avbroten på grunn av førstegongsteneste eller utdanning, kan det gjerast unntak frå kravet om samanhengande oppteningsperiode. Ved avbrot på grunn av utdanning kan det gjerast unntak berre éin gong og for opp til eitt år.

Dersom oppteningsperioden går over fleire kalenderår, skal forskrifta som gjaldt ved starten av perioden brukast, med mindre reglane blir endra til fordel for låntakaren.

§ 9-7 *Innbetalingar*

I den første oppteningsperioden skal låntakaren betale avdrag, renter og eventuelle gebyr. I seinare oppteningsperiodar skal låntakaren ikkje betale avdrag, men alle rentene og eventuelle gebyr som er lagde til, skal betalast.

Har låntakaren betalt avdrag på lånet etter den første oppteningsperioden, blir beløpet berre refundert dersom låntakaren ber om det. Krav om refusjon må setjast fram innan tre år etter at avdraget er betalt.

§ 9-8 *Sletting av gjeld ved misleghalden betalingsplikt*

Når det er sendt varsel om oppseiing av lånet, kan ein søknad om sletting av gjeld ikkje behandlast før det forfalne terminbeløpet er betalt, med mindre det kan gjevast betalingsutsetjing.

Forfalne terminbeløp som skulle ha vore betalte før den første oppteningsperioden er ute, blir ikkje sletta. Det blir gjort unntak dersom låntakaren har rett til betalingsutsetjing.

§ 9-9 *Søknadsfrist*

Søknad om sletting av gjeld må sendast inn etter kvar ny oppteningsperiode, med ny

dokumentasjon. Søknaden må vere motteken i Lånekassen seinast tre månader etter at oppteningsperioden er ute.

Kapittel 10. Sletting av gjeld for låntakarar som har fullført visse lærarutdanningar

§ 10-1 Sletting av gjeld etter visse lærarutdanningar

Låntakarar som har fullført visse lærarutdanningar, kan få sletta opp til kr 50 000 av gjelda. Det går fram av § 10-2, § 10-3, § 10-4 og § 10-5 kva utdanningar som er omfatta.

Gjeld blir ikkje sletta meir enn éin gong for kvar lærarutdanning.

§ 10-2 Realfag

Ordninga omfattar låntakarar som har fullført ei av desse utdanningane:

- a) integrert masterprogram i lærarutdanning med spesialisering i realfag
- b) toårig fagdidaktisk masterprogram for lærarar som tek spesialisering i realfag
- c) praktisk-pedagogisk utdanning, etter fullført mastergrad eller hovudfag i biologi, fysikk, geofag, informasjonsteknologi, kjemi, matematikk eller teknologiske fag eller fullført sivilingeniørutdanning
- d) praktisk-pedagogisk utdanning, etter fullført ingeniørutdanning.

§ 10-3 Framandspråk

Ordninga omfattar låntakarar som har fullført ei av desse utdanningane:

- a) integrert masterprogram i lærarutdanning med spesialisering i framandspråk
- b) toårig fagdidaktisk masterprogram for lærarar som tek spesialisering i framandspråk
- c) praktisk-pedagogisk utdanning, etter fullført mastergrad eller hovudfag i framandspråk.

Nordisk og norsk blir ikkje rekna som framandspråk etter denne ordninga.

§ 10-4 Samisk som ein del av utdanninga

Ordninga omfattar låntakarar som har tatt minst 60 studiepoeng i eit samisk språk som ein del av ei av desse utdanningane:

- a) samisk allmennlærarutdanning eller grunnskolelærarutdanning ved Samisk høgskole
- b) samisk barnehagelærarutdanning ved Samisk høgskole
- c) allmennlærarutdanning eller grunnskolelærarutdanning.

§ 10-5 Samisk i tillegg til anna utdanning

Ordninga omfattar låntakarar som har tatt minst 60 studiepoeng i eit samisk språk i tillegg til ei av desse utdanningane:

- a) praktisk-pedagogisk utdanning
- b) barnehagelærarutdanning.

§ 10-6 Søknadsfrist

Søknad om sletting av gjeld må vere kommen inn til Lånekassen seinast seks månader etter at låntakaren har teke siste eksamen i den utdanninga som gir grunnlag for sletting av gjeld.

Lånekassen kan gjere unntak frå fristen dersom det er særlege grunnar til at søknadsfristen ikkje kan bli halden.

Kapittel 11. Sletting av gjeld for låntakarar som er uføre eller får alderspensjon

§ 11-1 Rett til sletting av gjeld for låntakarar som får uføretrygd

Ein låntakar som har minst 50 prosent varig nedsett inntektsevne og får uføretrygd eller tilsvarende stønad frå utlandet, kan ha rett til å få sletta gjelda heilt eller delvis dersom person- og kapitalinntekta i 2018 er x kroner eller lågare. Kravet til varig nedsett inntektsevne er berre 40 prosent dersom låntakaren fekk arbeidsavklaringspengar heilt fram til vedtaket om uføretrygd.

Låntakaren har rett til å få sletta gjeld etter tabellen nedanfor.

Tabell for 2018 over inntektsgrenser, ny gjeld og nytt terminbeløp etter sletting av gjeld

Person- og kapitalinntekt per år	Ny gjeld	Nytt terminbeløp

Inntektsgrensene i tabellen blir heva med kr x per år for kvart barn som låntakaren forsørgjer, til og med det året barnet fyller 16 år. Inntekt som er registrert på barna til låntakaren, blir ikkje rekna med.

Søknaden om sletting av gjeld blir behandla etter vilkåra som gjeld i det året Lånekassen får søknaden. Dette gjeld også dersom vedtaket om uføretrygd er frå før søknadsåret.

Lånekassen hentar inn opplysningar om person- og kapitalinntekt frå skatteetaten.

§ 11-2 Sletting av gjeld for låntakarar som har vore arbeidsuføre i minst seks år

Ein låntakar som har vore arbeidsufør samanhengande i dei siste seks åra og framleis er heilt arbeidsufør, kan få gjelda sletta etter dei same inntektsgrensene som i § 11-1. Det er ein føresetnad at låntakaren ikkje har fått arbeidsavklaringspengar eller ei tilsvarende yting frå ei utanlandsk trygdeordning i perioden. Det blir berre tatt omsyn til periodar med arbeidsuførleik frå og med den siste datoen lånet blei gjort renteberande.

§ 11-3 Sletting av gjeld på grunn av alderspensjon

Dersom låntakaren får alderspensjon frå folketrygda eller ei tilsvarende pensjonsordning i utlandet, kan gjelda i særlege tilfelle bli sletta heilt eller delvis.

At låntakaren har fylt 65 år eller har betalt ned på lånet i 20 år, gir ikkje aleine grunnlag for å slette gjeld.

§ 11-4 Oppheving av vedtak om sletting av gjeld når låntakaren får lån eller stipend

Dersom låntakaren får lån eller stipend etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, blir vedtaket om sletting av gjeld oppheva. Renter som er sletta, blir ikkje

lagde til igjen. Er vedtaket om sletting av gjeld gjort for meir enn ti år sidan, blir det ikkje oppheva.

Fjerde delen. Gjeld som er permanent overført til Statens innkrevjingssentral

Kapittel 12 Gjeld som er permanent overført til Statens innkrevjingssentral og gjeldsordningar

§ 12-1 *Betalingsvilkår*

Krav om tilbakebetaling av utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevjingssentral, får lagt til renter etter den rentesatsen som blir fastsett for lån med flytande rente i Lånekassen.

Ei innbetaling dekkjer, i denne rekkefølga: inkassokostnader, gebyr, renter og lån.

§ 12-2 *Myndigheitsutøvinga til Statens innkrevjingssentral*

Statens innkrevjingssentral er kreditor for utdanningsgjeld som er permanent overført frå Lånekassen.

Krav om tilbakebetaling av utdanningsgjeld er tvangsgrunnlag for utlegg. Som særnamsmann kan Statens innkrevjingssentral halde utleggsforretning for heile gjelda etter reglane i tvangsfullbyrdingsloven. Statens innkrevjingssentral kan òg sende krav om utlegg til namsmannen på staden.

§ 12-3 *Gjeldsordning etter gjeldsordningsloven*

Låntakarar med økonomiske vanskar kan søkje om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Søknaden skal rettast til Statens innkrevjingssentral.

§ 12-4 *Utanrettsleg gjeldsordning*

Når Lånekassen har overført utdanningsgjeld permanent til Statens innkrevjingssentral, kan Statens innkrevjingssentral inngå avtale om utanrettsleg gjeldsordning.

Ein søknad om utanrettsleg gjeldsordning skal ha med dokumenterte opplysningar om inntekta, formuen, gjelda og levekostnadene til låntakaren, og det skal stå kor mange barn han eller ho har. Søknaden skal innehalde tilsvarande opplysningar om ektefellen eller sambuaren i tillegg til anna som kan ha noko å seie for saka.

Reglane i gjeldsordningsloven gjeld som utfyllande regelverk.

§ 12-5 *Sletting av gjeld*

Statens innkrevjingssentral kan slette lån, renter og kostnader dersom låntakaren har varig sterkt nedsett betalingsevne. Låntakaren kan ikkje få sletta gjeld dersom det vil verke støytande overfor andre låntakarar og samfunnet elles.

Ein søknad om sletting av gjeld skal ha med dokumenterte opplysningar om inntekta, formuen, gjelda, og levekostnadene til låntakaren, og det skal stå kor mange barn han eller ho har. Søknaden skal innehalde tilsvarande opplysningar om ektefellen eller sambuaren i tillegg til anna som kan ha noko å seie for saka.

Døyr låntakaren, blir gjelda sletta.

§ 12-6 *Innskrenka klagerett*

Låntakaren har ikkje rett til å klage etter reglane i forvaltningsloven på avgjerder i saker om sletting av gjeld på grunn av av varig sterkt nedsett betalingsevne.

Femte delen. Sluttføresegner

Kapittel 13 Tap av rettar

§ 13-1 *Følgjer av brot på opplysningsplikta*

Dersom ein låntakar med vilje eller aktlaust har brote opplysningsplikta og såleis har fått eller prøvd å få utbetalt eller godskrive lån eller stipend som han eller ho ikkje har rett til, kan låntakaren misse retten til sletting av renter, betalingsutsetjing og sletting av gjeld. Lånekassen kan krevje beløpet tilbakebetalt og rekne renter frå det tidspunktet låntakaren fekk tildelt lån eller stipend. Heile gjelda kan seiast opp og krevjast inn.

Dersom ein låntakar med vilje eller aktlaust har brote opplysningsplikta og såleis har fått sletta renter eller gjeld som han eller ho ikkje har rett til, kan låntakaren misse retten til betalingsutsetjing og sletting av renter og gjeld.

I vurderinga av misleghaldet skal hovudvekta leggjast på kor lenge misleghaldet har vart, og kor mykje urettkommen lån eller stipend eller sletting av renter eller gjeld låntakaren har fått.

§ 13-2 *Følgjer av misleghald av betalingsplikta*

Misleghald av betalingsplikta kan føre til avslag på søknad om lån eller stipend til ny utdanning etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, og avslag på søknad om betalingsutsetjing, sletting av renter og gjeld.

Kapittel 14 Ikraftsetjing

§ 14-1 *Ikraftsetjing*

Forskrifta gjeld frå 1. januar 2018.